

โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ
จากการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

A Model of Confirmatory Factor Analysis of Reflection of Inspiration Values of
Business Administration Program in General Management,
Phranakhon Rajabhat University

¹ไพโรจน์ บุตรชีวัน, ²จันทนา อุดม, ³นงนุช ไพบูลย์รัตนานนท์ และ ⁴ณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี
¹Phairoj Butchiwan, ²Chanthana Udom, ³Nongnuch Paiboonrattananon
and ⁴Narongrit Prasantree

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Faculty of Management Science, Pranakhon Rajabhat University, Thailand.
E-mail: ¹phairoj@pnru.ac.th, ²chanpnru@gmail.com

Received November 16, 2022; Revised December 22, 2022; Accepted January 29, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษา จากการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทั่วไป จำนวน 403 ตัวอย่าง สุ่มด้วยวิธีการแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

ผลการวิจัย พบว่า โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมหลักของหลักสูตร คุณลักษณะอาจารย์บัณฑิตใจ คุณค่าของหลักสูตร และการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ มีค่าความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของทุกตัวบ่งชี้อยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษา ได้

คำสำคัญ: องค์ประกอบเชิงยืนยัน; การสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ; การบริหารหลักสูตร

Abstract

This article aimed to analyze, examine elements, and study reflection of inspiration values of business administration program in general management, Pranakhon Rajabhat University. The sample used in research are 403 students with reflection of inspiration values. Questionnaires were used in the research then the statistical data were analyzed by using frequency, percentage, skewness, kurtosis, Pearson's correlation coefficient and confirmatory factor analysis. The research found that reflection of inspiration values of students contains 5 elements including an

inspirational teacher, the reflection of inspiration values, the primary activities, the supporting activities and the program values. The value of consistency in the high standard. The significance (of consistency) at 0.001 level can measure the elements of reflection of inspiration values of students of business administration program in general management.

Keywords: Confirmatory Factor Analysis; Reflection of inspiration values; Program Management

บทนำ

การสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แรงบันดาลใจสามารถขับเคลื่อนการคิด และกระตุ้นการปฏิบัติให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้บุคคลมีจิตสำนึก ความตระหนัก เจตคติที่ดี (ซูลีวรรณ ปราณีธรรม, 2560) สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มีเป้าหมายในด้านการพัฒนาการจัดการศึกษา พัฒนา ปรับปรุงและสร้างหลักสูตรใหม่ๆ ที่มีเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย ด้านการทำนุบำรุงศิลป วัฒนธรรม ด้านการวิจัยและการบริการวิชาการ (คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562) พัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์อย่างมีคุณภาพ

สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญต่อการสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงทำให้นโยบายในการบริหารและจัดการหลักสูตรมุ่งเน้นเพื่อสร้างคุณค่าผ่านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่บูรณาการพันธกิจสัมพันธ์กับการสร้างคุณค่าแก่สังคม ท้องถิ่นและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยดังกล่าว จะช่วยให้ทราบถึงการจัดลำดับและความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ที่ใช้ในการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษาจากการบริหารหลักสูตรฯ จะช่วยให้สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ และมหาวิทยาลัย สามารถวัดผลและนำประเด็นตัวชี้วัดต่างๆ มาเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษาจากการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจจากการบริหารหลักสูตรฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทบทวนวรรณกรรม

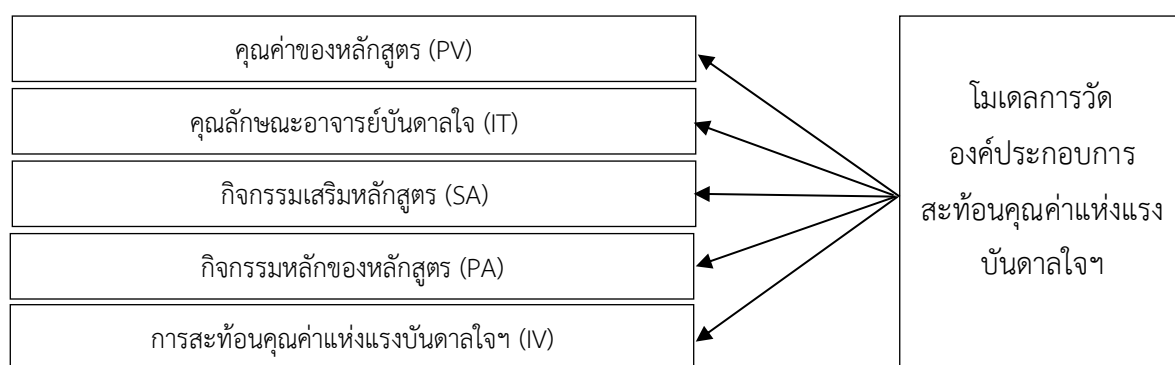
โลกยุคดิจิทัลส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาอย่างรวดเร็ว ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้สอนที่ต้องปรับตัวและเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น (สัญญา สดประเสริฐ, 2562) ทั้งในรูปแบบของการเป็นโค้ช เป็นผู้ชี้แนะแนวทาง หรือผู้อำนวยการความสวดกในการเรียนรู้ และเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียน (ณัฐกานต์ ประจัญบาน และปกรณ ประจัญบาน, 2564) ทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำ เพื่อสร้างความมั่นคงและความพลัดเปลี่ยนใน

การเรียนรู้ (Damnoen et al., 2021) กระบวนการสร้างแรงบันดาลใจจากผู้สอน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้จนประสบความสำเร็จในชีวิต (มนัสดา ลูกอินทร์ และอมรา เขียวรักษา, 2563) เกิดแรงขับเคลื่อน พลัง และความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตการเรียนรู้ และการใช้ชีวิต ผู้สอนจึงต้องมีบทบาทและหน้าที่สำคัญ และตระหนักที่จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดแรงบันดาลใจที่จะช่วยเสริมพลังการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจิตสำนึก ความตระหนัก เจตคติที่ดี (สุธีวรรณ ปราณีธรรม, 2560) มีทักษะทางมนุษย ทักษะความคิดรวบยอด ทักษะทางความรู้ ความคิด ทักษะทางการศึกษาและการสอน และทักษะทางเทคนิค (อรพรรณ ชันแก้ว และ นุชนรา รัตนศิริระประภา, 2565) พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้มีคุณลักษณะด้านความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล และความปลอดภัยทางดิจิทัล (ธวัชชัย โพธิ์บัวทอง และ จิรศักดิ์ สุรงค์พิพชรธน์, 2565)

การสะท้อนคุณค่าของหลักสูตรจึงกลายเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่งต่อการการบริหารหลักสูตรในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงและพลิกผันอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องทำให้ผู้เรียนรับรู้ได้ถึงคุณค่าสำคัญต่างๆ (Phumphongkhochasorn et al., 2022) ผลลัพธ์ที่ได้รับจะทำให้ผู้เรียนจบการศึกษาได้ตามแผนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพแล้ว จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในหลักสูตรและสาขาวิชา ทำให้เกิดความรักความผูกพันและช่วยเหลือสนับสนุน แนะนำ และบอกต่อให้แก่คนใกล้ชิดที่รู้จักเกิดความมั่นใจต่อการจัดการศึกษาและการบริหารหลักสูตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดการสะท้อนคุณค่าแรงบันดาลใจของนักศึกษาที่ได้จากการบริหารหลักสูตรนี้ มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดี จากการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณค่าและสอดคล้องกับวิถีชีวิตความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งความต้องการของนายจ้างและตลาดแรงงาน ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานระดับคณะวิทยาลัย จนถึงระดับการบริหารหลักสูตร ต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับกิจกรรมหลักของหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีผู้สอนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562; ไชยมุณี วิกรัยศักดิ์ และเฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน, 2562) ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ที่จะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ และความเชื่อมั่นที่มีต่อการบริหารหลักสูตร ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทั่วไปภาคปกติ จำนวน 554 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2563) ซึ่งเป็นประชากรทราบจำนวนที่แน่นอน และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทั่วไปภาคปกติ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Maximum Likelihoods

(อรพรรณ คงมาลัย และอัญญิฐา ดิษฐานนท์, 2561) ที่คำนวณจาก 10-20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ 33 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสมจึงไม่ควรน้อยกว่า 330 ตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย โดยการวิจัยในครั้งนี้รวบรวมและคัดกรองได้ 403 ตัวอย่าง หรือคิดเป็น 12.21 เท่าของตัวแปรสังเกตได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามออนไลน์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยจากนักวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ เป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดองค์ประกอบการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ได้ข้อคำถาม 33 คำถามการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ 1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมาย และการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน 2) วิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามทั้งหมด (ซูศรี วงศ์รัตน์, 2560) 3) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.986 และในส่วนรายข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.985-0.987 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือ (อรพรรณ คงมาลัย และอัญญิฐา ดิษฐานนท์, 2561) และ 4) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าทั้ง 5 ปัจจัยเป็นโครงสร้างที่สอดคล้องกันและกลมกลืนกันดี

ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ 1) ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Form Application (วุฒิ สุขเจริญ, 2561) โดยผู้วิจัยได้ใช้คำถามคัดกรอง (เพื่อคัดกรองและกระจายกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี) หากเลือกตอบข้ออื่นที่ไม่ตรงกับที่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ ระบบจะทำการคัดกรองและจบการตอบแบบสอบถามทันที 2) ผลการตอบกลับคืน ได้ทั้งสิ้น 450 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง 403 คน หรือคิดเป็น 89.56 % ซึ่งเป็นจำนวนที่มากพอ สามารถนำมาใช้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว คิดเป็น 12.21 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 403 ตัวอย่าง โดย 1) วิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกข้อคำถามทั้งหมด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.587-0.799 แสดงว่าข้อคำถามมีอำนาจจำแนกและคุณภาพสูง 2) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.973 และในส่วนรายข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.972-0.973 จึงถือว่ามีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ดีมาก 3) การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละปัจจัย พบว่า มีค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -0.792 ถึง 0.140 และมีค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง -0.978 ถึง 0.197 ซึ่งแสดงว่าค่าคะแนนของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 33 ตัวแปร มีลักษณะของการแจกแจงปกติ เนื่องจากอยู่ในช่วง ± 1.96 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (วุฒิ สุขเจริญ, 2561) 4) ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้ค่าดัชนี Kaiser Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ 0.972 ซึ่งมีความมากกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อมูลที่มีอยู่มีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ (ยุทร ไกยวรรณ, 2556) และ 5) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่ามีค่าดัชนีต่างๆ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดแสดงว่าโครงสร้างมีความสอดคล้องและกลมกลืนดี (สุภมาส อังศุโชติ, 2557; ยุทร ไกยวรรณ, 2556) และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เพื่อวิเคราะห์ลงลึกไปว่าองค์ประกอบใดของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ที่พัฒนาขึ้น ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองนี้ มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใดที่มีความสำคัญมากน้อยต่างกัน (ยุทร ไกยวรรณ, 2556) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์โมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ หลังปรับโมเดล ($n = 403$)

โมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ	ค่า Factor Loading	ค่า SE	ค่า Z-Value	ค่า R^2
องค์ประกอบ				
คุณค่าของหลักสูตร (PV)	0.81***	0.05	17.57	0.66
คุณลักษณะอาจารย์บัณฑิตใจ (IT)	0.98***	0.06	17.09	0.96
กิจกรรมเสริมหลักสูตร (SA)	0.86***	0.06	15.31	0.75
กิจกรรมหลักของหลักสูตร (PA)	0.90***	0.06	15.99	0.82
การสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ (IV)	0.95***	<-->	<-->	0.91

*** $p < .001$ ($Z\text{-value} > 3.29$), <--> = พารามิเตอร์บังคับ

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ พบว่าแต่ละองค์ประกอบมีค่าน้ำหนัก (Standardize Factor Loading) ดังนี้ 1) คุณค่าของหลักสูตร (PV) มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.81 2) คุณลักษณะอาจารย์บัณฑิตใจ (IT) มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.98 3) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (SA) มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.86 4) กิจกรรมหลักของหลักสูตร (PA) มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.90 และ 5) การสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ (IV) มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.81 โดยค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่พิจารณาจากค่า R^2 อยู่ระหว่าง 66-95 (66-95%) และทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $Z\text{-value} > 3.29$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 แสดงให้เห็นว่าทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถวัดหรือบ่งบอกได้ถึง การสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ได้

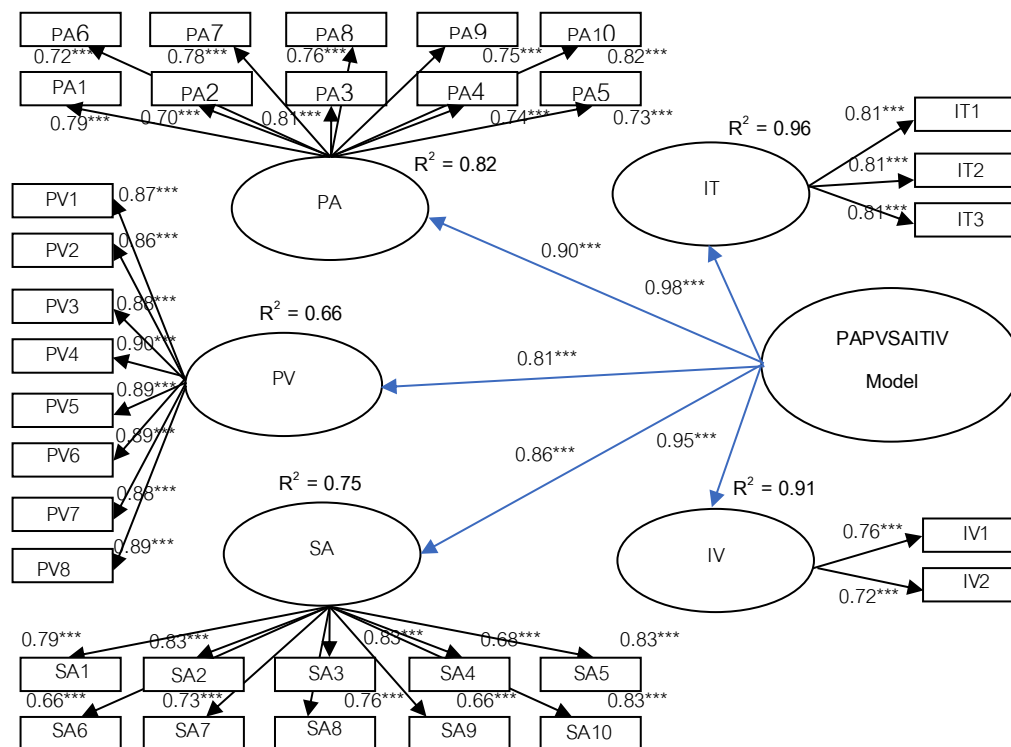
2. ผลการตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ สอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าไค-สแควร์ลดต่ำลงเป็น 423.38 ที่องศาอิสระเท่ากับ 393 และค่า $p = 0.14$ และผู้วิจัยจึงได้พิจารณาดัชนีรากที่สองของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized RMR) มีค่าเท่ากับ 0.02 ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า SRMR และ ค่า RMSEA ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 และในส่วนของค่าดัชนี GFI, AGFI, CFI และ Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.94, 0.92, 0.99 และ 418 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI, AGFI, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและกลมกลืนดี และค่า Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ต้องมีค่าที่สูงกว่าหรือเท่ากับ 200 จึงบ่งชี้ได้ว่า โมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ คุณค่าของหลักสูตร คุณลักษณะอาจารย์บัณฑิตใจ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมหลักของหลักสูตร และการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ที่มีตัวบ่งชี้ 33 ตัว มีค่าน้ำหนักในเกณฑ์สูง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่า และสามารถวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ได้ (สุกมาส
อังศุโชติ, 2557; ยุทธ ไกยวรรณ, 2556) สามารถแสดงค่าสถิติจากรูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัง
ภาพที่ 2 และตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ (n = 403)

ค่าดัชนีสอดคล้องและกลมกลืน	เกณฑ์	ก่อนปรับ	หลังปรับ	
		ค่าที่ได้	ค่าที่ได้	
ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2), ค่า df และค่า p-value	ไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ ($p > .05$)	1708.76, 492 ($p = .00$)	✗ 423.38, 393 ($p = .14$)	✓
ค่า CMIN/df (χ^2/df)	< 2.00	3.47	✗ 1.07	✓
ดัชนีวัดความเหมาะสม (GFI)	> .90	.79	✗ .94	✓
ดัชนีวัดความเหมาะสมที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI)	> .90	.76	✗ .92	✓
ดัชนีวัดความเหมาะสมเชิงเปรียบเทียบ (CFI)	> .90	.89	✗ .99	✓
ดัชนีความเหมาะสมของขนาดตัวอย่าง (Hoelter) ที่ ระดับ .05	≥ 200	129	✗ 418	✓
ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนน มาตรฐาน (SRMR)	< .05	.05	✗ .02	✓
ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA)	< .05	.08	✗ .01	✓

✗ = ไม่ผ่านเกณฑ์, ✓ = ผ่านเกณฑ์

Chi-square (χ^2) = 423.38, df = 393, p = 0.14, CMIN/df = 1.07

SRMR = 0.02, RMSEA = 0.01, GFI = 0.94, AGFI = 0.92, CFI = 0.99, Hoelter = 418, ***p < .001

ภาพที่ 2 แสดงค่าสถิติจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่า
แห่งแรงบันดาลใจ ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ สามารถนำมาอภิปรายได้ตามลำดับ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ คุณลักษณะอาจารย์บันดาลใจ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด ซึ่งเท่ากับ 0.98 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในระดับสูงทุกค่า ซึ่งเท่ากับ 0.08 สอดคล้องกับแนวคิดของ เรณูมาศ มาอ่อน (2559) ที่กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากระดับอื่น ซึ่ง ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา ธรรมชาติของผู้เรียน และหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา เพื่อสามารถเชื่อมโยงเข้าไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 คือ การสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากที่มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.95 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในระดับสูงทุกค่า อยู่ระหว่าง 0.72–0.76 สอดคล้องกับผลการวิจัยของสอดคล้องกับแนวคิดของ สัญญา สุตประเสริฐ (2562) ที่กล่าวว่า การสร้างแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาทุกระดับ จะสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้มากกว่าที่จะสนใจวิชาการเป็นหลัก และจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในความสำเร็จในชีวิต ผู้เรียนจะเติบโตในโลกแห่งการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะได้พบเจอประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Phumphongkhochasorn, et al., 2022) ทั้งนี้เพราะแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นจากความประทับใจจากต้นแบบ จนส่งผลให้เกิด แรงจูงใจขับเคลื่อนให้อาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ความกระตือรือร้นและมีพลังในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยความสนุกในบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีได้โดยอาศัยครูผู้สอนในการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้กับผู้เรียน (Chan & Lam, 2008; พรรณสิยา นิธิกิตติสุขเกษม และ บุญทวรรณ วิงวอน, 2561; ชุสิวรรณ ปราณิธรรม, 2560) และยังสอดคล้องกับ Halawah (2011) ที่กล่าวว่า การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนเป็นหน้าที่สำคัญของผู้สอน

1.3 องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 คือ กิจกรรมหลักของหลักสูตร ทั้งนี้ เป็นผลมาจากที่มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.90 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในระดับสูงทุกค่า อยู่ระหว่าง 0.70–0.82 สอดคล้องกับแนวคิดของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (2561) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป ด้านที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิต ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สาระรายวิชาในหลักสูตร การฝึกปฏิบัติ ฯลฯ เพื่อประโยชน์ต่อการผลิตบัณฑิตและสอดคล้องต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

1.4 องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งนี้ เป็นผลมาจากที่มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.86 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในระดับสูงทุกค่า อยู่ระหว่าง 0.67–0.83 สอดคล้องกับแนวคิดของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (2561) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป ด้านที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสนับสนุน หรือสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ฯลฯ ที่หลักสูตรต้องบริหารจัดการให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรเทพ สุตแดน และคณะ (2556) ที่พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม จึงจำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมต่างๆ รวมถึงกระบวนการหรือกลวิธีในการกลมเกลียวและพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะที่ดีและพึงประสงค์ได้ รวมทั้งพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ (ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2565) เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ

ผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว อาชีพการงาน และร่วมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

1.5 องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 คือ คุณค่าของหลักสูตร ทั้งนี้ เป็นผลมาจากที่มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.81 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในระดับสูงทุกค่า อยู่ระหว่าง 0.86-0.90 สอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (2561) ที่กล่าวว่า คุณค่าของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คือ การผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ เจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถพัฒนาตนเองและงานได้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ สามารถนำไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และนวัตกรรมได้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในองค์กรรูปแบบต่างๆ ได้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เรณูมาศ มาอุ่น (2559) ที่กล่าวว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ แต่เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนชั้นสูง ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ควบคู่ไปกับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวัดองค์ประกอบการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษา ประกอบด้วย 33 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้ 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะอาจารย์บัณฑิตใจ การสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมหลักของหลักสูตร และคุณค่าของหลักสูตร ตามลำดับ

สรุป

การวัดองค์ประกอบการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษา จะช่วยให้ผู้บริหารหลักสูตร/สาขาวิชา มีเครื่องมือที่จะช่วยทำให้ทราบถึงองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่สำคัญของการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ และทำให้ทราบถึงมุมมองต่อคุณค่าต่างๆ ที่นักศึกษาต้องการ และคาดหวังจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารหลักสูตร รวมทั้งได้รับการกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจโดยผ่านอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคน ที่จะมามีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจแก่นักศึกษา ได้เกิดการพัฒนาตนเอง ที่เกิดขึ้นจากความต้องการจากภายในและภาคภูมิใจในตนเอง มีแรงผลักดันสู่การเรียนรู้และการใช้ชีวิตของนักศึกษาตลอดระยะเวลาของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ และเป็นบัณฑิตที่คุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของโมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจที่พัฒนาขึ้นนี้ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรองรับ และมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่อยู่ในเกณฑ์สูงทุกค่า ซึ่งผู้บริหารหลักสูตร/สาขาวิชา สามารถนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดจากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ ได้พัฒนาแบบวัดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ที่ทำให้ได้โมเดลการวัดการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจ ซึ่งควรจะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจของนักศึกษา ซึ่งจะทำให้ทราบตัวแปรสำคัญอื่น เพื่อใช้ในการพัฒนาการสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเรียนรู้อย่างเต็มที่ สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ได้อย่างต่อเนื่องได้

เอกสารอ้างอิง

- ไข่มุกด์ วิกรัยศักดิ์ และ เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นัน. (2562). ความสำคัญของประสบการณ์ลูกค้าในธุรกิจบริการ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางการตลาดในโลกอนาคต. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(2), 537-554.
- คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2562). *คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2562*. กรุงเทพฯ: เค.พี. จันทระเกษม.
- ชูสิวรรณ ปรานีธรรม. (2560). แร้งบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 9(1), 254-264.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2560). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย: แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ณัฐกานต์ ประจัญบาน และ ปกรณ์ ประจันบาน. (2564). การพัฒนาแบบวัดและเกณฑ์การประเมินกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์กลุ่มแฝง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(3), 411-424.
- ธวัชชัย โพธิ์บัวทอง และ จิรศักดิ์ สุรงค์พิพพรรณ. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความฉลาดทางดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(2), 127-140.
- ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรพหุวิทยาการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพเชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเรียนรู้เชิงผลิตภาพของผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(2), 739-759.
- พรรณสิยา นิธิกิตติสุขเกษม และ บุญจรรย์ วังวอน. (2561). โมเดลความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในโครงการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อการศึกษา. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 7(1), 146-161.
- พิรพงศ์ แทนวิทยานนท์, เกศรา สุขเพชร และโชคชัย สุเวชวัฒนกุล. (2562). การบริหารประสบการณ์ลูกค้าคุณค่า และความพึงพอใจลูกค้าในธุรกิจท่องเที่ยวต่างประเทศ: ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 13(1), 107-122
- มนัสดา ลูกอินทร์ และ อมรา เขียวรักษา. (2563). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์การกีฬา*, 3(1), 41-51.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (31 มกราคม 2563). *หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2563, จาก <https://manage.pnru.ac.th/upload-files/uploadfile/12/2e1cd848a99031a2cb416a8d2e9cf60e.pdf>
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2556). *การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรณูมาศ มาอ่อน. (2559). การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 9(2), 169-176.
- วีรเทพ สุดแดน และคณะ (2556). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 3(3), 27-32.

วุฒิ สุขเจริญ. (2561). *วิจัยการตลาด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัญญา สดประเสริฐ. (2562). ศตวรรษที่ 21: ทักษะการเรียนรู้สู่ความเป็นครูมืออาชีพ. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(1), 1-12.

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (31 มกราคม 2563). รายงานการคงอยู่ของนักศึกษา ปี 2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2563, จาก <http://etcserv.pnru.ac.th/Offi/acade/statisticjeab/62/month/11/2.pdf>

สุภมาส อังคุชติ. (2557). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม Lisrel*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เจริญมั่นคงการพิมพ์.

อรพรรณ ชันแก้ว และ นุชนรา รัตนศิริประภา. (2565). ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคกลาง. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(2), 81-92.

อรพรรณ คงมาลัย และ อัญญิฐา ดิษฐานนท์. (2561). *เทคนิคการวิจัยด้านการบริหารเทคโนโลยีและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Chan, J. C. Y., & Lam, S. F. (2008). Effects of Competition on Students' Self-Efficacy in Vicarious Learning. *British Journal of Educational Psychology*, 78(1), 95-108.

Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126-135.

Halawah, I. (2011). Student's Motivation to Learn from Students' Perspective. *Education*, 132(2), 379-390.

Phumphongkhasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, P. D. M., Srichan, P. W. ., & Udomdhammajaree, P. (2022). Educational Quality Assurance and School Management Standards According to International. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1-16.